

168.

SZINYEI MERSE PÁL (1845-1920)

Zöldes Balaton (*Balaton*), 1916

Olaj, vászon, 40x50 cm

Jelzés nélkül

Kezdő ár: 5 000 000 Ft / 16 129 EUR

Becsérték: 10 000 000 – 15 000 000 Ft

Estimated value: 32 258 – 48 387 EUR

AUKCIONÁLVA:

- BÁV 45. aukció, 305. tétel, 1978. május

PROVENIENCIA:

- egykor Szinyei Merse Rózsi
- majd dr. Völgyessy Ferenc és Hilvert Elek tulajdonában

KIÁLLÍTVA:

- Magyar mesterek III. Csoportos kiállítás. Ernst Múzeum, 1916-1917, Budapest. katalógus: 20.

REPRODUKÁLVA:

- Szinyei Merse Anna: Szinyei Merse Pál élete és művészete. Magyar Nemzeti Galéria, Corvina Kiadó, Széchenyi Kiadó Kft., 1990, katalógus: 239.

A PLEIN AIR MESTERE

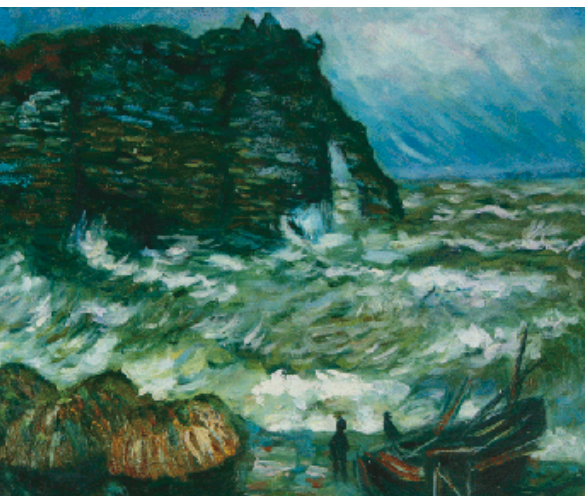
Szinyei Merse Pál a hazai plein air festészet egyik legnagyobb mestere. Az 1894-gyel kezdődő és haláláig tartó realista-naturalista korszakában az érett művészt főleg szülőföldje változatos szépségű tájai ihlették alkotásra. Az utolsó húsz év munkái között több olyan képet ismerünk, amelyet a motívumok szépsége s a belőlük áradó derű miatt festett. Ekkor örökítette meg virágokban pompázó kertjét, kúriáját és verandáját is. 1903-ban így ír Eperjesen Malonyaihoz intézett önvallomásában: *„Életemnek java idejét, azt a keserűségbe vesztett huszonnyolc esztendő, azt vissza nem adja többé senki. ... De azért nem vagyok ám valami rosszmájú, keserű ember. Szeretek kényelmesen élni, jól enni – és tudom humorral élvezni ezt a jó és rossz világot, mert az élet egészben véve mégis nagyon szép.”*¹

FONYÓDI NYARAK

A *Zöldes Balaton* keletkezésének idején Szinyei családjával Fonyódon időzött. A szintén festőnek készülő, másodéves főiskolai hallgató Molnár C. Pál meghívást kapott Fonyódra, hogy a Szinyei fiúkra: Pálra és Félixre felügyeljen a szünidő alatt. Visszaemlékezésében így ír a Szinyei Mester mellett eltöltött hetekről:

„Minden családi környezetnek megvannak íratlan törvényei, ahány ház, annyi szokás

Claude Monet: Háborgó tenger Étretat-nál, 1883, Musée des Beaux-Arts de Lyon

Pihenés a fonyódi Wellisch-villában.
Balról jobbra: Szinyei Merse Rózsi, ifj. Pál, Szinyei Merse Pál, ifj. Félix, Molnár C. Pál

alapon. ... A második parancs arra vonatkozott, hogy a Mestert pedig a munkája helyén még távolról se zavarja senki. Tulajdon édes fiának is csak lopva sikerült itt-ott egy-egy orozva készült felvételt elsűtni, mely a Mestert munka közben ábrázolta.”²

Szinyei tehát nem szeretett közszemlére téve dolgozni, inkább elvonult, hogy csendben és zavartalanul tudja leképezni az eléje táruló látványt. Molnár C. Pál egy erre megépített fabódéről is beszámol:

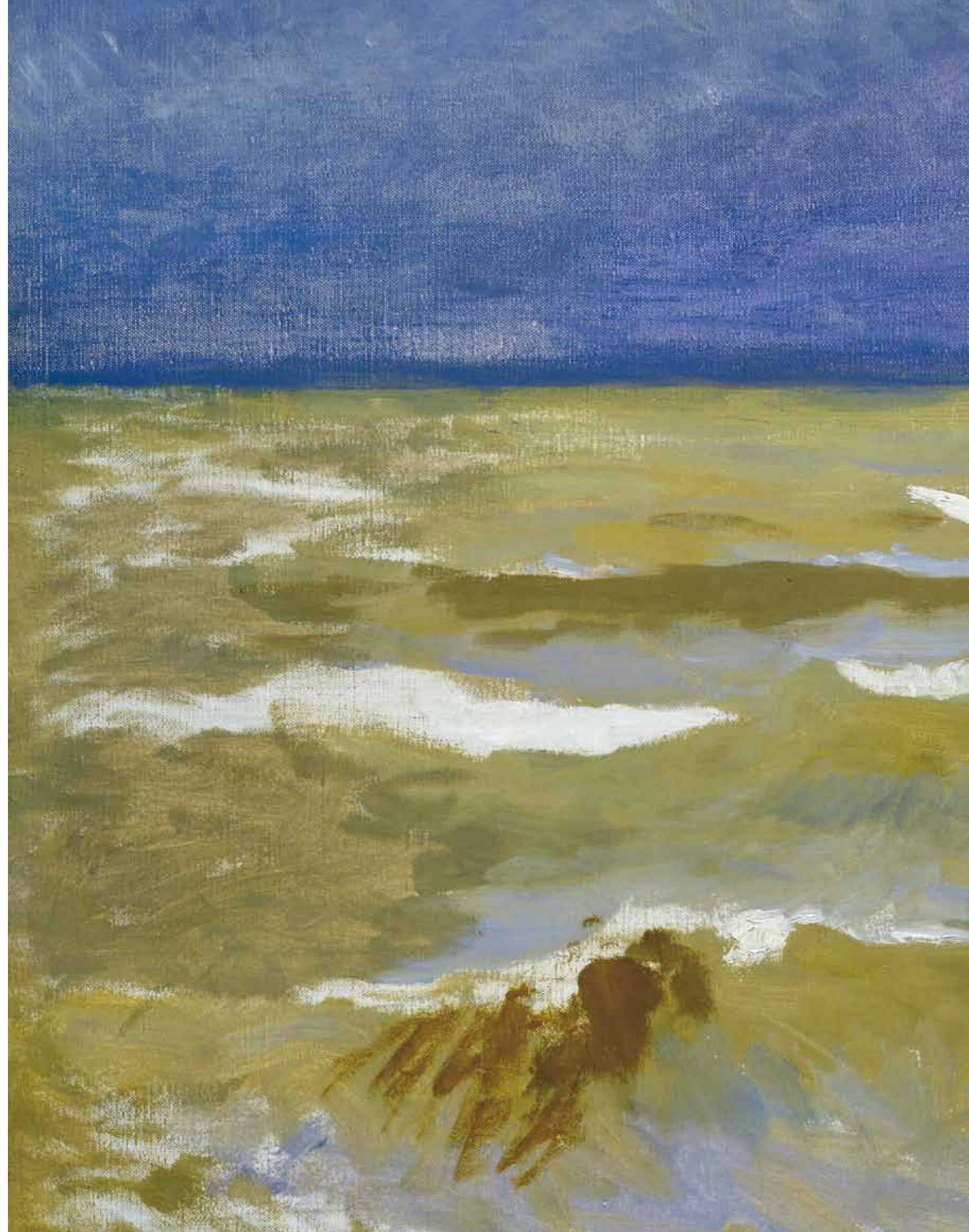
„Nem emlékszem, hogy Szinyeit egyszer is láttam volna munkája közben. Nem mertem volna megkockáztatni, hogy olyankor közelébe ólálkodjam. Ebben aztán igazán megértettem őt érzékenységgel, végtére annyira már bennem is érvényesült a kolléga. „Anch'ioeropittore.” („Én is festő leszek.”)

Közvetlenül a tó partján, saját utasításai szerint készült fabódé állt, melynek csak a tóra nyílt fekvő formátumú ablaka, ahonnan az embernek kényelmes kilátása lehetett a vízre, védelem alatt szélben, viharban, esőben, hőségben. Igazán célszerű építmény volt. A mester szeretettel és nagy hozzáértéssel foglalkozott ilyesmivel is.”³

Szinyei híresen jó szín- és formaérzéke párosult bravúros festői tudásával, így akár a hatalmas, nyílt víztömeg félelmet keltő erejét, akár a nyugodt, tükörsíma víz horizonttal való találkozását is mesterien tudta ábrázolni. A víz megfestése, főleg a mozgásban lévő vízé, rendkívül bonyolult festészeti feladat, nem véletlen, hogy például Mednyánszkyknak és Egry Józsefnek is évtizedes munkájába került, hogy tökéletesítsék e téren tudásukat. *„Fiatalember, ha fát fest, gondoljon mindig arra, hogy lombjain a madár átszállhat...”*⁴ – korrigálta Szinyei a fiatal Molnár C. Pált. A zöldes, hullámzó Balaton felett vihar közeleg, a játékos szél felborzolja a víz felszínét – Szinyei művéből mégis a végtelen nyugalom és harmónia árad.

Hársfalvi Magdolna

1. In.: Végvári Lajos: Szinyei Merse Pál. Képzőművészeti Kiadó, Budapest, 1986
2. Szépművészet, 1944. márc. p. 105-107. és Molnár C. Pál unokájának, Csillag Péternek szíves közlése alapján
3. Szépművészet, 1944. márc. p. 105-107. és Molnár C. Pál unokájának, Csillag Péternek szíves közlése alapján
4. Szépművészet, 1944. márc. p. 105-107. és Molnár C. Pál unokájának, Csillag Péternek szíves közlése alapján

Szinyei Merse Pál a fonyódi festőkabin előtt 1917-ben